

En vej til verdensfred?

af Steven Shafarman

Kan Irak, Afghanistan, Yemen og andre lande, som har været forbundet med terrorisme, nogensinde blive fredelige og ægte demokratier igen?

Måske kan en plan, der p.t. drøftes i Sydafrika og Mozambique, indebære en mulighed.

I Sydafrika har en regeringskommission anbefalet at uddele en månedlig "GrundIndkomst" på 100 Rand, svarende til ca. 10 dollar, til alle, der er fyldt 7 år.

Planen har omfattende opbakning, selv om præsident Thabo Mbeki endnu ikke har underskrevet den.

I Mozambique har premierminister Pascoal Mucumbi udtalt, at hans regering gerne vil gøre noget tilsvarende, hvis den havde mulighed for at skaffe de nødvendige midler.

Omkring 13 ud af 42 millioner sydafrikanere har ingen regelmæssig indkomst. Det eneste velfærdsprogram omfatter enlige mødre med børn under syv år. Den garanterede grundindkomst ville sikre, at alle har råd til mad, hvilket ville gøre det muligt for de pågældende at være produktive på arbejde eller i skole. Færre mennesker ville være tvunget til at tigge eller stjæle.

Den garanterede grundindkomst skal være uafhængig af anden indkomst, uden hensyn til social eller økonomisk situation. Når grundindkomsten tildeles alle, vil det i modsætning til et velfærdsprogram kunne ske uden opmåling af modtagernes behov, d.v.s. med et minimum af bureaukrati. (Og planen vil indebære, at velstillede indbygger kun skal betale en smule mere for at muliggøre den garanterede grundindkomst). Det betyder samtidig, at det ikke bliver forbundet med social stemping eller tab af værdighed at modtage den garanterede grundindkomst.

Socialisme eller markedsøkonomi?

En garanteret grundindkomst er ikke socialisme, men sikrer marked og privat ejendom. Faktisk vil den styrke markedsøkonomien, fordi alle får købekraft at deltage med.

Og den muliggør en slankning af den offentlige sektor, fordi den i forhold til andre velfærdsordninger kræver et minimum af bureaukrati. Grundindkomst vil supplere, og ikke erstatte eksisterende indkomstkilder, og for de, der måtte investere deres grundindkomst i uddannelse eller forretningsmuligheder, vil den skabe nye indkomstkilder.

Samtidig vil den være en månedlig påmindelse om, at alle har en interesse i at gøre regering og stat mere effektiv og demokratisk.

Bestræbelser på at komme fattigdommen til livs, fokuserer normalt på at skabe jobs. I Afrika er mere end en fjerdedel af arbejdsstyrken uden beskæftigelse, og der er ingen mulighed for at skabe tilstrækkeligt med nye jobs. Selv, hvis regeringen havde ubegrænsede midler og verdensomspændende opbakning, ville det være umuligt at skabe jobs og tilstrækkeligt hurtigt til at hjælpe alle de arbejdsløse, hvis børn er sultne i dag, og som stadig vil være de i morgen eftermiddag.

Trygheden i en garanteret grundindkomst vil gøre det lettere for alle at finde eller at skabe deres eget udkomme. Nogle vil uden tvivl spilde eller misbruge deres penge, nøjagtigt som nogle mennesker i dag spilder eller misbruger deres penge. Men desuagtet vil en garanteret grundindkomst gøre enhver i stand til at fokusere på den fundamentale mening og arbejdsmotivation, nemlig muligheden for at tjene, opspare, og investere for at skabe et bedre liv for sig selv og sin familie.

I stedet for at leve fra hånden til munden, i stedet for at leve fra lønningsdag til lønningsdag, altid med frygten for arbejdsløshed, sult og hjemløshed.

Church Council and Trade Unions

De, der yder planen opbakning, tæller bl.a. "The South African Council of Churches", "The Congress of South Africa Trade Unions", og en netværk af organisationer, der arbejder med AIDS-bekæmpelse, børnesygdomme og kvindespørgsmål.

Modstandere siger, at en garanteret grundindkomst vil være umulig at finansiere. Men hvad er alternativet? Findes der en billigere måde at hjælpe fattige mennesker?

Kan man tænke sig en bedre måde, hvorpå det internationale samfund kan hjælpe fattige lande?

Måske USA, FN, Verdensbanken, Den internationale Valutafond og internationale fonde og hjælpeorganisationer burde hjælpe Sydafrika, Mozambique og andre fattige lande med at indføre en garanteret grundindkomst.

Selv en lille grundindkomst ”vil kunne give truede familier et vigtigt pusterum til at kunne udvikle deres overlevelsesstrategi”, mener Mozambiques premierminister Mocumbi, som ser en garanteret grundindkomst som nøglen til øget sundhed og uddannelse.

At nedbringe fattigdommen er forudsætning for en demokratisk udvikling, som påvist af Amartya Sen, der med sit arbejde vandt Nobelprisen i økonomi.

Desperate fattige mennesker bliver lettere manipuleret af demagoger; når fattigdommen tager til, slår demokratiet nogle gange fejl, og diktatorer opstår.

Det er også ofte set, at svage demokratier reagerer på tiltagende fattigdom ved at udnytte indvandrere og andre truede minoriteter, eller ved at opbygge deres militær og gå i krig med andre lande.

Svage, ustabile regeringer kommer også let til at huse al Qaeda og andre terrorister.

Dramatisk forbedring af livskvalitet

Tænk på Afghanistan. I løbet af de nærmeste år, vil millioner af dollars blive brugt som international hjælp for at skabe en stabil regering, der kan forhindre Taliban og al Qaeda i at genvinde magten i landet.

På samme tid vil bevæbnede enkeltpersoner og stammegrupper konkurrere om magt og territorier. Internationale olieselskaber søger indflydelse for at få lov at bygge en pipeline. Og nogle desperate fattige afghanere tror, at de kun vil kunne overleve ved at dyrke opiumvalmuer, som hurtigt og let kan omsættes til kontanter.

Det meste af den internationale hjælp går til centrale agenturer, ikke til almindelige – og bogstaveligt talt sultende – mennesker.

Hvad ville der ske, hvis denne hjælp i stedet blev distribueret fra bunden og opefter, i form af en garanteret grundindkomst?

Hvad ville der ske, hvis man, i stedet for at forlade sig på relativt dyre administrationer i Kabul og andre større byer, lod hjælpeorganisationer fordele mindre pengebeløb direkte til de fattige ud over hele landet?

Hvad ville der ske, hvis alle voksne afghanere i stedet kunne modtage en minimal indkomst, som kunne hjælpe dem til at gøre, hvad der er bedst for dem selv og deres familier, og som kunne opmuntre dem til at deltage i opbygningen af deres samfund?

Med andre ord:

Hvad ville der ske, hvis de internationale hjælpeorganisationer opførte sig som besindige, kærlige og omsorgsfulde forældre i stedet for som autoritære systemer?

Den gennemsnitlige indkomst i Afghanistan er fra tid til anden oplyst at være omkring 300 dollar om året, men dette gennemsnit omfatter også vestligt orienterede og velstående afghanere, og tager ikke højde for følgerne af den nyligt afsluttede krig.

I de fleste lande vil en garanteret månedlig grundindkomst på 10 dollars medføre en dramatisk forbedring i livskvalitet.

Den garanterede grundindkomst kunne unddrages borgere, der viste sig involverede i ulovlig narkotikafremstilling og kriminalitet.

Grundindkomsten kunne være garanteret af det internationale samfund i en periode på f.eks. fem år, hvor den nationale regering kunne ruste landet til en selvåren fortsættelse og de lokale myndigheder til at kunne klare den fremtidige administration.

Afghansk grundindkomst på 10 dollar om måneden

Det anslås normalt, at Afghanistan vil behøve mindst 4,5 mia. dollars over de næste fem år.

Befolkningen er på 23 millioner, hvoraf ca. 15 millioner voksne. Hvis hver voksen skulle have 10 dollar i grundindkomst om måneden, vil det kost omkring 1,8 mia. om året. Selv hvis en grundindkomst vil vise sig dyrere, må interessen samle sig om de længerevarende virkninger.

Hvilken indsats vil mere sandsynligt kunne fjerne årsagerne til terrorisme og narkohandel?

Hvilken indsats vil mere sandsynligt kunne reducere konflikter mellem stammer og fraktioner?

Og hvilken indsats vil mere sandsynligt kunne hjælpe Afghanistan til at blive en stabil og sikker nation, en positiv indflydelse på sine naboer og en pålidelig partner i international handel?

Afghanistan har været i krig i de fleste af de seneste 25 år. Meget af landet har ingen moderne infrastruktur.

Afghanske landsbyer og byer mangler skoler, politi, banker, postvæsen og retsvæsen – og disse må være autentiske lokale institutioner, der reflekterer stammemæssige og kulturelle variationer, ikke bare noget, som er indført af en central regering eller af internationale hjælpeorganisationer.

Hvis enhver afghaner havde råd til mad og bolig – behov, som ville kunne dækkes af markedet, snarere end af regeringen – ville de afghanske indbyggere blive i stand til

at fokusere på at reparere deres hjem, plante haver, starte små forretninger og på at skabe det civile grundlag for lokal infrastruktur og service.

Forestil dig, at du var en almindelig afghaner. Tænk over, hvad det ville betyde at kunne modtage 10 dollar om måneden!

I starten vil den garanterede grundindkomst måske skulle fordeles af FN-personel med militær eskorte: En gang om måneden ville du kunne henvende dig til et depot, hvor den garanterede grundindkomst blev uddelt, og hvor du kunne møde venner og naboer.

Det vil måske udvikle sig til en festligt markedsdag, og en lejlighed til civile møder og drøftelse af politik. En vigtig ting ville være at ansætte eller vælge lokale repræsentanter og at få etableret det nødvendige politi, banker og andre serviceorganer til fremtidig at kunne stå for uddeling af den garanterede grundindkomst.

Du og dine naboer ville have et reelt incitament til at skabe en sikker og pålidelig infrastruktur, baseret på ærlig og redelig forvaltning.

Efter årtiers krig og omvæltninger ville du nu kunne forestille dig og planlægge et trygt liv for dig selv og din familie.

Taliban og al Qaeda

Ville en garanteret grundindkomst til Afghanistans folk gå ud over andre? Ville nogen have en grund til at modsætte sig et sådant arrangement?

Ja: Taliban og al Qaeda, ville finde det næste umuligt at generobre kontrollen med landet. Ligeledes de stamme- eller etniske ”ledere”, som søger magt, mere til glæde for sig selv, end til glæde for deres folk.

Og narkohandlere og våbensmuglere ville hurtigt miste grundlaget for deres virke.

Når hver enkelt afghaner er garanteret økonomisk sikkerhed, vil det blive betydeligt sværere at udnytte eller manipulere dem, og sværere at gøre Afghanistan til hjemmebane for krigsherrer, smuglere og terrorister.

En garanteret grundindkomst i Afghanistan, Mozambique eller Sydafrika ville kunne tjene som model for andre lande.

At hjælpe disse lande med at implementere en garanteret grundindkomst vil måske være den mest effektive måde til at afskaffe terrorisme og truslerne herom i – og fra – Yemen, Sudan, Filippinerne og alle andre steder.

Et sådant eksempel vil måske endda kunne opmuntre indbyggere i Irak og Nord Korea til at løbe risikoen ved at overtage regeringsmagten. Hvad der end sker i Irak med Saddam Hussein, efter at han er trådt tilbage, vil en garanteret grundindkomst

være den bedste måde at genopbygge landet. Iraks indbyggere kunne blive relativt velstillede, hvis landets olieindtægter blev distribueret som garanteret grundindkomst.

En ekstra dollar om dagen

Kunne en garanteret grundindkomst måske endda øget chancerne for fred mellem Israel og Palæstinenserne?

Intet enkelt svar kan afslutte århundreders etnisk, religiøs og territorial konflikt, men måske dette svar vil kunne skabe et grundlag, som i det mindste vil kunne muliggøre en bæredygtig udvikling.

De fleste palæstinenserne har aldrig kendt en basal økonomisk tryghed, uanset hvem der regerede over deres hjemland: England, Egypten, Jordan, Israel eller de palæstinensiske myndigheder.

I løbet af de seneste år er den gennemsnitlige indkomst blandt palæstinenserne faldet med over 30 procent. Arbejdsløsheden ligger på over 40 procent, og næsten halvdelen af de 2,7 millioner palæstinensere lever under den regionale fattigdomsgrænse på 2 dollar om dagen.

Så længe så mange palæstinensere er hjemløse, sultne og desperate, vil der være nogle, som vil ty til vold mod Israel og måske også mod USA.

Det palæstinensiske samfund modtager rigelig hjælp, omkring 1 mia. dollar om året, fra velstående arabiske land, fra Europa, fra FN og fra Verdensbanken.

Denne mia. dollar kunne give hver palæstinenser en ekstra dollar om dagen, d.v.s. omkring en 50 procents forøgelse af hverdagens købekraft.

Med disse penge ville de menige palæstinensere kunne reparere deres hjem, forretninger og lokale samfund – og på samme tid genopbygge palæstinensiske myndigheder til en effektiv og pålidelig regering, som vil kunne stoppe terrorismen og forhandle fred med Israel.

Holdbar sikkerhed på hjemmefronten

Prøv lige at tænke over det.

Intet kan naturligvis på forhånd garanteres.

Men set i forhold til vores nuværende katastrofale fejlslagne løsninger, var det måske værd at overveje.

Mange af os vil følge udviklingen i Sydafrika og Mozambique tæt.

Men der er ingen grunde til at tøve, og utallige grunde til ikke at tøve.

Mens du læser dette, er milliarder af jordens mennesker sultne, hjemløse, desperat fattige og uden håb.

Nogle af disse mennesker vil blive terrorister.

På verdensbasis anvendes omkring 800 mia. dollars på militære udgifter.

Forestil dig, hvad der ville kunne gøres, hvis blot en brøkdel af disse penge blev fordelt som garanteret grundindkomst blandt verdens fattige lande.

Alene i USA bruger vi mere end 350 mia. dollars på militær. Vi ville være sikrere, hvis vi i stedet brugte en del af disse penge på at hjælpe andre lande med at indføre en garanteret grundindkomst.

At hjælpe mennesker i de fattige lande med at opnå en grundlæggende økonomisk tryghed er den bedste måde – og den billigste – for amerikanerne at opnå vedvarende hjemlig tryghed.

Vi vil måske oven i købet kunne realisere den gamle og universelle drøm om verdensfred?

Steven Shafarman er præsident for det ikke-kommercielle og uafhængige "Citizen Policies Institute", Han er forfatter til "*Healing Politics: Citizen Policies and the Pursuit of Happiness*" og "*We the People: Healing Our Democracy and Saving Our World*".

Citizen Policies Institute
PO Box 21321
Washington, D.C. 20009.
Telephone: 202-265-4433.
Email: info@citizenpolicies.org.
Web site: www.citizenpolicies.org.

© 2002 by Steven Shafarman.

Denne kopi af Steven Shafarmans essay er distribueret af
Basic Income Earth Network, Dansk afdeling
ifølge forfatterens skriftlige tilladelse,
der omfatter distribution og publicering i Europa.

Vedr. publicering i andre lande, venligst kontakt Steven Shafarman
pr. mail: steve@citizenpolicies.org